

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande regeringens proposition 2011/12:1 utgiftsområde 15 Studiestöd med förslag till anslag m.m. för budgetåret 2012. Utskottet behandlar även ett antal motioner från den allmänna motionstiden 2011 som gäller anslagen eller som bedöms ha anslagseffekt budgetåret 2012.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker samtliga motioner.

Regeringen föreslår att sammanlagt drygt 22 miljarder kronor ska anvisas till sju anslag inom utgiftsområde 15 Studiestöd budgetåret 2012. Det är knappt 1,3 miljarder kronor mindre än anslagna medel för 2011. Anslagsförändringarna beror bl.a. på att flera tillfälliga satsningar har avslutats och att volymerna har förändrats. Med anledning av satsningar på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (yrkesvux), stimulans till kommunerna att bedriva lärlingsutbildning inom den gymnasiala vuxenutbildningen samt på yrkeshögskolan ökar utgifterna för studiemedel.

Utskottet tar upp frågan om uppföljning av budgetpropositionens resultatredovisning. Utskottet konstaterar att det finns en mängd uppgifter i budgetpropositionen om uppnådda resultat inom utgiftsområdet men att kopplingen till målen kan utvecklas.

Ledamöterna från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har redovisat sina respektive partiers budgetförslag i särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Propositionens huvudsakliga innehåll	6
Utskottets överväganden	7
Utgiftsområde 15 Studiestöd	7
Inledning	7
Resultat	8
Uppföljning av budgetpropositionens resultatredovisning	10
Anslag och bemyndiganden under utgiftsområde 15 Studiestöd	13
1:1 Studiehjälp m.m.	13
1:2 Studiemedel m.m.	14
1:3 Studiemedelsröntor m.m.	18
1:4 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss förelärdrautbildning i teckenspråk	20
1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	21
1:6 Centrala studiestödsnämnden m.m.	22
1:7 Överklagandenämnden för studiestöd	23
Särskilda yttranden	24
1. Anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 15 Studiestöd (S)	24
2. Anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 15 Studiestöd (MP)	26
3. Anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 15 Studiestöd (SD)	27
4. Anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 15 Studiestöd (V)	28
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	31
Propositionen	31
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	31
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens förslag	33
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	34
<i>Bilaga 4</i>	
Uppföljning av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 15	35

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 15 Studiestöd

a)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 000 000 kronor 2013. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 15 punkt 2.

b)

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp av 176 600 000 000 kronor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 15 punkt 3 och avslår motionerna

2011/12:Ub474 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2 och
2011/12:Ub475 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkande 2.

c)

Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:1 utgiftsområde 15 punkt 4 och avslår motionerna

2011/12:Fi241 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkande 15,
2011/12:Ub283 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 2,
2011/12:Ub474 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 1,
2011/12:Ub475 av Lars Ohly m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,
2011/12:Ub494 av Jabar Amin m.fl. (MP) yrkande 1,
2011/12:Ub495 av Jabar Amin m.fl. (MP) yrkandena 13 och 18 samt
2011/12:Ub522 av Richard Jomshof m.fl. (SD).

Stockholm den 24 november 2011

På utbildningsutskottets vägnar

Margareta Pålsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Margareta Pålsson (M), Mikael Damberg (S)¹, Louise Malmström (S)², Betty Malmberg (M), Thomas Strand (S)³, Caroline Helmersson Olsson (S)⁴, Tina Acketoft (FP), Håkan Bergman (S)⁵, Jabar Amin (MP)⁶, Richard Jomshof (SD)⁷, Rossana Dinamarca (V)⁸, Adnan Dibrani (S)⁹, Michael Svensson (M), Roger Haddad (FP), Emil Källström (C), Annika Eclund (KD) och Patrick Reslow (M).

¹⁻⁹ Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens proposition 2011/12:1 utgiftsområde 15 Studiestöd med förslag till anslag m.m. för budgetåret 2012. Utskottet behandlar även motioner från den allmänna motionstiden 2011 som gäller anslagen eller som bedöms ha anslagseffekt budgetåret 2012.

I propositionen finns ett förslag till lag om ändring i budgetlagen (2011:203). Utbildningsutskottet har överlämnat detta lagförslag till konstitutionsutskottet, som behandlar förslaget i betänkande 2011/12:KU1.

Riksdagen beslutade den 23 november 2011 om ramar för vart och ett av de 27 utgiftsområdena (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:FiU1, rskr. 2011/12:32). I och med detta beslut har ramen för utgiftsområde 15 Studiestöd lagts fast till 22 183 822 000 kronor. I riksdagens behandling av utgiftsområdet för 2012 får detta belopp inte överskridas. Samtliga anslag inom utgiftsområdet fastställs i enlighet med 5 kap. 12 § riksdagsordningen genom *ett* beslut. I detta betänkande tar utskottet ställning till hur anslagen inom utgiftsområde 15 ska fördelas inom den ram som riksdagen har fastställt.

Utbildningsutskottet beslutade i maj 2011 att följa upp regeringens resultatredovisning inom de båda utgiftsområden som utskottet bereder, utgiftsområde 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning. Uppföljningen har genomförts av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp. I bilaga 4 i betänkandet finns en promemoria från gruppen. Promemorian beskriver regeringens mål för 2012 och resultatredovisning för 2010 i budgetpropositionen för 2012 för utgiftsområde 15 Studiestöd.

Betänkandet disponeras så att utskottet inledningsvis redogör för utgiftsområdets omfattning och regeringens redovisning av resultaten. Utskottet tar sedan upp frågan om uppföljning av budgetpropositionens resultatredovisning. Därefter behandlas regeringens förslag till anslag och bemyndiganden samt motionerna. Samtliga förslag till riksdagsbeslut behandlas i en förslagspunkt, eftersom de rör budgeten för 2012. Utskottets förslag – som överensstämmer med regeringens förslag – till beslut om anslag för 2012 under utgiftsområde 15 Studiestöd finns i bilaga 3.

En översikt av regeringens förslag till anslag och oppositionspartiernas avvikelser i förhållande till regeringens förslag finns i bilaga 2.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnar regeringen förslag till sju anslag inom utgiftsområde 15 Studiestöd. För anslaget 1:5 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* föreslår regeringen att den ska bemyndigas att göra beställningar som medför behov av anslag under 2013. Regeringen föreslår vidare att den ska bemyndigas att under 2012 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån.

Utskottets överväganden

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Inledning

Utgiftsområde 15 Studiestöd omfattar under 2012 utgifter för olika former av ekonomiskt stöd till enskilda under studier och utgifter för vissa studiesociala insatser. Även utgifter för hanteringen av studiestöden, som huvudsakligen administreras av Centrala studiestödsnämnden (CSN), och ärendehantering inom Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) hör till utgiftsområdet.

Inom utgiftsområdet föreslår regeringen att medel ska anvisas för

- studiehjälp i form av studiebidrag, inackorderingstillägg och extra tillägg för studerande inom främst gymnasieskolan (anslaget 1:1 *Studiehjälp m.m.*)
- studiemedel i form av studiebidrag och tilläggsbidrag för studerande med barn (anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.*)
- räntor för studielån tagna i Riksgäldskontoret (anslaget 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.*)
- inleverans av kapital till Riksgäldskontoret till följd av avskrivning av studielån (anslaget 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.*, inkomsttitel 2340 Räntor på studielån)
- bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk (anslaget 1:4 *Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk*)
- bidrag till vissa studiesociala ändamål (anslaget 1:5 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål*)
- administration av studiestöd (anslaget 1:6 *Centrala studiestödsnämnden m.m.*)
- hantering av överklaganden vid ÖKS (anslaget 1:7 *Överklagandenämnden för studiestöd*).

Vissa studiestöd är rättighetsstyrda. Detta innebär att anslagsbelastningen, förutom av reglerna för lån och bidrag, främst är beroende av antalet studerande i utbildningar som berättigar till studiestöd, de studerandes val att ansöka om studiestöd och räntekostnader för den totala studielåneskulden i Riksgäldskontoret. Utgiften för vissa andra studiestöd begränsas av anvisade eller tilldelade medel och efterfrågan på dessa medel.

Bestämmelserna som reglerar rätten till studiehjälp och studiemedel samt återbetalningen av studielån finns främst i studiestödslagen (1999:1395) och studiestödsförordningen (2000:655) samt i CSN:s föreskrifter. Bidrag till kostnader för viss gymnasieutbildning regleras i förordningen (1995:667) om bidrag till vissa funktionshindrade elever i

gymnasieskolan. Bidrag till kostnader för viss föräldrautbildning i teckenspråk regleras i förordningen (1997:1158) om statsbidrag för teckenspråksutbildning för vissa föräldrar.

Resultat

I detta avsnitt redovisas vissa uppgifter från budgetpropositionen om resultat. Frågor om regeringens presentation och urval av resultat diskuteras nedan under rubriken Uppföljning av budgetpropositionens resultatredovisning.

Unga studerande på gymnasial nivå

Under 2010 fick 483 700 studerande studiehjälp, en minskning med ca en procent jämfört med året före. CSN betalade under 2010 ut ca 3,8 miljarder kronor i studiebidrag.

Antalet studerande som fick inackorderingsstillägg uppgick till ca 11 700 studerande 2010, varav 61 procent flickor och 39 procent pojkar.

Det inkomstprövade extra tillägget ökade under 2010 då ca 15 500 studerande fick sådant stöd. Det är en ökning med ca åtta procent jämfört med tidigare år. Under 2010 lämnades extra tillägg till drygt tre procent av samtliga studerande med studiehjälp till en kostnad av 92 miljoner kronor. Det är en ökning med elva procent jämfört med 2009.

Antalet studerande som har fått sin studiehjälp indragen på grund av otyllåten frånvaro har ökat med ca tio procent och uppgick under 2010 till 14 700 personer. Det motsvarar tre procent av det totala antalet studerande med studiehjälp.

Bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan (Rg-bidrag) lämnades till 510 elever under 2010.

Vuxna studerande på grundskolenivå och gymnasial nivå

Under 2010 fick ca 24 100 vuxna personer studiemedel för studier på grundskolenivå, vilket i stort sett är i nivå med året innan. Av dessa var 69 procent kvinnor och 31 procent män. Inom kommunal vuxenutbildning (komvux) hade ca 71 procent av de studerande på grundskolenivå studiemedel under 2010.

Under 2010 uppgick antalet vuxna personer med studiemedel för studier på gymnasial nivå till ca 114 000, vilket motsvarar en ökning med åtta procent jämfört med 2009. Av dessa var 61 procent kvinnor och 39 procent män. Av dem som under 2010 studerade med studiemedel på gymnasial nivå läste ca 68 procent inom kommunal vuxenutbildning.

Under 2010 fick 174 föräldrar bidrag vid viss föräldrautbildning i teckenspråk, s.k. TUFF-ersättning.

Studerande på eftergymnasial nivå

Under 2010 studerade drygt 333 000 personer i Sverige på eftergymnasial nivå med studiemedel, vilket var fler än det tidigare rekordåret 2004. Av dessa var 59 procent kvinnor och 41 procent män. De allra flesta studiemedelstagare på eftergymnasial nivå, ca 87 procent, studerade vid universitet eller högskola. Andelen studiemedelstagare som var registrerade som studerande vid yrkeshögskoleutbildning eller kvalificerad yrkesutbildning uppgick till ca 10 procent.

Av studiestödstagarna på eftergymnasial nivå under 2010 hade nära 72 procent studielån. Benägenheten att ta studielån är densamma för kvinnor och män.

Under 2010 fick drygt 17 600 personer tillägglån för studier på eftergymnasial nivå.

Antalet studerande som 2010 hade merkostnadslån, t.ex. för dubbel bosättning eller resor mellan hemorten och studieorten, uppgick till ca 4 950 personer. Detta innebar en minskning för åttonde året i rad.

Genom Talboks- och punktskriftsbibliotekets försorg fick ca 1 400 högskolestuderande med synskada eller annat läshandikapp låna studielitteratur under 2010. Den genomsnittliga kostnaden per studerande var ca 27 400 kronor.

Studerande utomlands

Studiehjälp för studerande under 20 år som bedriver gymnasiala studier utomlands lämnades till ca 1 000 unga studerande under 2010.

Antalet utlandsstuderande med studiemedel i eftergymnasial utbildning uppgick till drygt 30 000 studerande per år under 1998–2002. Därefter minskade antalet och uppgick 2008 till 27 600 studerande, vilket var den lägsta siffran sedan 2002. Den nedåtgående trenden bröts under 2009 och 2010 fick ca 30 300 personer studiemedel för eftergymnasiala studier utomlands. Av samtliga studerande med studiemedel på eftergymnasial nivå studerade därmed ca nio procent utomlands 2010.

Av de studerande på eftergymnasial nivå utgjorde gruppen fritt utresande studenter (dvs. studerande från Sverige som på eget initiativ studerar utomlands utan stöd av något utbytesprogram, s.k. free mover-studenter) den största andelen med ca 64 procent. Gruppen studerande inom ramen för utbytesprogram utgjorde ca 23 procent och gruppen som läste en icke-akademisk språkkurs utgjorde ca 13 procent.

Av de utlandsstuderande på högskolenivå under 2010 studerade ca 65 procent inom Europa och ca 19 procent i Nordamerika.

Studerande med barn

Under 2010 fick ca 81 400 studerande med barn utöver studiemedel även tilläggsbidrag, vilket var en ökning med drygt 1 400 personer jämfört med 2009. Andelen studerande med studiemedel på grundskole- och gymnasienivå som fick tilläggsbidrag var 52 respektive 28 procent medan andelen på eftergymnasial nivå var 13 procent.

Låntagare

Det finns för närvarande tre olika lånesystem. Med studiemedel avses låntagna före 1989. Studielån är lån som togs under åren 1989–2001. Annuitetslån är det lånesystem som tillämpas för låntagna efter 2001. Det totala antalet låntagare i de tre återbetalningssystemen uppgår till drygt 1,4 miljoner vid utgången av 2010. Ökningen jämfört med 2009 var ca 14 500 personer. Återbetalningen av studielån ökade under 2010. Jämfört med 2009 betalades det in ca 0,6 miljarder kronor mer till CSN, totalt 12,9 miljarder kronor inklusive räntor och avgifter. Den totala studieskulden ökade under 2010 från 183 till 187 miljarder kronor.

Lånebenägenhet

Antalet studerande som tog studielån i förhållande till antalet studerande med studiebidrag, dvs. lånebenägenheten, har minskat kontinuerligt sedan studiestödsreformen 2001. Mellan 2009 och 2010 var minskningen dock marginell. Lånebenägenheten för samtliga utbildningsnivåer var 67,3 procent under 2010 jämfört med 67,5 procent 2009. Lånebenägenheten vid studier på grundskolenivå var 36 procent under 2010. Motsvarande andel för dem som läser på gymnasial nivå var knappt 56 procent. Utlandsstuderande är mer benägna att ta lån än studerande inom andra utbildningsformer. Under 2009 var andelen utlandsstuderande som hade studielån ca 82 procent.

Uppföljning av budgetpropositionens resultatredovisning

Inledning

Utbildningsutskottet beslutade i maj 2011 att följa upp regeringens resultatredovisning inom de båda utgiftsområden som utskottet bereder, utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning. Uppföljningen har genomförts av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp. I bilaga 4 i betänkandet finns en promemoria från gruppen som beskriver regeringens mål för 2012 och resultatredovisning för 2010 i budgetpropositionen för 2012 för utgiftsområde 15 Studiestöd. Regeringens beskrivning av politikens inriktning och budgetförslag i propositionen behandlas inte.

I promemorians kapitel 1 beskrivs utskottens arbete med uppföljning och utvärdering samt regeringens resultatredovisning till riksdagen. Kapitel 2 beskriver regeringens mål för utgiftsområdet samt uppföljningsgruppens iakttagelser och bedömning av målstruktur och indikatorer. I kapitel 3 redogörs för resultatredovisningen för 2010 uppdelat på utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet, resultatredovisningens indelning, regeringens resultatindikatorer, regeringens analys och slutsatser samt regeringens sammanfattande resultatbedömning. Kapitlet avslutas med uppföljningsgruppens iakttagelser och bedömning. I kapitel 4 redovisas budgetpropositionens resultatindikatorer för utgiftsområdet. För närmare beskrivningar av budgetpropositionens innehåll i dessa delar hänvisas till promemorian i bilaga 4.

Mål och resultat i budgetpropositionen

Mål för utgiftsområdet

Enligt budgetlagen (2011:203) ska en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten lämnas i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. I årets budgetproposition föreslår regeringen inte något nytt mål för utgiftsområde 15 utan konstaterar att målen för studiestödet slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001 (prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96). Målen beskrivs på följande sätt (prop. 2011/12:1, utg.omr. 15 Studiestöd, s. 13).

Studiestödet i form av bidrag och lån är en del av utbildningspolitiken. Studiestödet ska verka rekryterande och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning. Det ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet ska ha en god effekt på samhällsekonomi över tiden.

Målen ska uppnås genom ett effektivt, sammanhållet, flexibelt och rättssäkert studiestödssystem som ska vara enhetligt och överblickbart för den enskilde. De utbetalningar som görs från systemet ska vara riktiga, och den del av studiestödet som utgörs av lån ska återbetalas till fullo.

Resultatredovisning för 2010

I budgetpropositionen redovisar regeringen resultaten för varje studiestöd per studerandegrupp fördelat på grundskolenivå och gymnasialnivå respektive eftergymnasial nivå. Därutöver redogörs det i budgetpropositionen för ett antal andra resultat. I promemorian i bilaga 4 återfinns de resultatindikatorer som regeringen redovisar.

Utskottets överväganden

Utskottet vill inledningsvis framhålla att diskussionen om mål och resultat bör ses ur ett långsiktigt perspektiv. Utskottets överväganden bör ses som iakttagelser som regeringen har att beakta i budgetarbetet, men utskottet

har förståelse för att inte allt går att åtgärda på kort sikt. I det följande diskuterar utskottet inledningsvis utgiftsområdets mål och därefter resultatredovisningen.

Utskottet kan konstatera att målen för utgiftsområdet, som slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001, är relativt generella, vilket innebär att kopplingen mellan mål och redovisade resultat är relativt vag. Regeringen nämner flera mål i sin resultatgenomgång, men det framgår inte klart hur måluppfyllelsen ska mätas eller på vilket sätt regeringens genomförda politik har bidragit till att uppfylla de fastställda målen. Flera av målen kommenteras inte explicit av regeringen, t.ex. målet att studiestödet ska ha en god effekt på samhällsekonomin över tiden eller målen för studiestödsadministrationen.

Det finns ett nära samband mellan utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning samt de mål som ska uppnås. Det kan därför vara relevant med en beskrivning i budgetpropositionen av hur målen och målstrukturen för respektive utgiftsområde förhåller sig till varandra. Under förutsättning att målen i ökad utsträckning relateras till varandra kan också sambandet mellan uppnådda resultat utvecklas.

Utskottet kan vidare konstatera att regeringen redovisar ett stort antal indikatorer för varje utbildningsnivå samt därutöver ett antal indikatorer som rör t.ex. studieekonomi, skuldsättning och studiestödsadministration. Det är i grunden bra med många indikatorer som ger en god helhetsbild. Det är dock också viktigt att regeringen är tydlig med vilka indikatorer som den anser vara centrala för att kunna följa måluppfyllelsen för utgiftsområdet. Utskottet vill således understryka betydelsen av att resultatredovisningen förmedlar en helhetsbild av regeringens syn på måluppfyllelsen inom studiestödsområdet.

När det gäller resultatredovisningen vill utskottet framhålla att den är ett viktigt underlag för riksdagens budgetarbete. För att få en god förståelse och ett relevant beredningsunderlag är det angeläget att resultatredovisningen har en tydlig struktur. Det förekommer att regeringen i resultatredovisningen redogör för olika insatser, t.ex. beslut om uppdrag och tillsättning av utredare. Denna information är värdefull, men läsbarheten skulle öka om den genomgående särredovisades.

Det är positivt att resultatutvecklingen i flertalet fall jämförs med motsvarande siffra för föregående år. För att underlätta en uppföljning och bedömning av den långsiktiga resultatutvecklingen kan statistik för en längre tidsperiod med fördel redovisas för vissa, centrala resultatindikatorer med samma jämförelseperiod.

Resultatredovisningen är relativt fokuserad på prestationer, t.ex. utbetalade studiestöd. I mindre utsträckning belyser regeringen hur studiestödet utjämnar skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidrar till målet om ökad social rättvisa.

Utskottet kan sammanfattningsvis konstatera att det finns en mängd uppgifter i budgetpropositionen om uppnådda resultat inom utgiftsområdet men att kopplingen till målen kan utvecklas. Utskottet ser fram mot att regeringen i kommande budgetpropositioner tar steg i den riktning som här skisserats.

Anslag och bemyndiganden under utgiftsområde 15 Studiestöd

Regeringen föreslår att sammanlagt drygt 22 miljarder kronor ska anvisas till sju anslag inom utgiftsområde 15 Studiestöd budgetåret 2012. Det är knappt 1,3 miljarder kronor mindre än anslagna medel för 2011. Anslagsförändringarna beror bl.a. på att flera tillfälliga satsningar har avslutats och att volymerna har förändrats. Med anledning av satsningar på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (yrkesvux), stimulans till kommunerna att bedriva lärlingsutbildning inom den gymnasiala vuxenutbildningen samt på yrkeshögskolan ökar utgifterna för studiemedel.

Fem av anslagen har inte föranlett några motionsyrkanden. Beträffande anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.*, som regeringen föreslår ska anvisas 13,8 miljarder kronor, har samtliga oppositionspartier motförslag som i varierande utsträckning ligger över regeringens förslag. När det gäller anslaget 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* finns ett motionsyrkande som innebär en lägre nivå än den som regeringen föreslår. Motionsförslaget bygger dock på en höjning av anslaget av 1:2 *Studiemedel m.m.* som skulle innebära en minskad belastning på anslaget 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.*

Propositionens och motionernas förslag om anslag redovisas i bilaga 2.

Regeringens förslag om bemyndigande för upplåning i Riksgäldskontoret har lett till dels ett motionsyrkande med förslag om ett högre bemyndigande, dels ett motionsyrkande med förslag om ett lägre bemyndigande.

1:1 Studiehjälp m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar 3 665 092 000 kronor till anslaget 1:1 Studiehjälp m.m. Därmed bifalls propositionen.

Propositionen

Anslaget används för studiehjälp i form av studiebidrag, inackorderingstilllägg och extra tillägg enligt studiestödslagen (1999:1395). Vidare används anslaget för bidrag till utlandsstuderande för dagliga resor enligt en särskild författning (CSNFS 1983:17, CSN:s författningssamling).

Regeringen föreslår att 3 665 092 000 kronor anvisas till anslaget 1:1 *Studiehjälp m.m.* för budgetåret 2012.

Regeringen redovisar två skäl till förändringar av anslagsnivån för 2012 jämfört med 2011.

Regeringen gjorde i budgetpropositionen för 2011 bedömningen att en försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan byggde på att det tekniska programmet skulle inledas höstterminen 2011. Utgifterna för studiehjälp bedömdes öka med 1,6 miljoner kronor 2011 och beräknades öka med 5,4 miljoner kronor 2012.

Antalet ungdomar i gymnasieskolan har ökat under senare år som en följd av de stora barnkullarna under slutet av 1980- och början av 1990-talet. Befolkningsframskrivningar från Statistiska centralbyrån (SCB) visar att antalet ungdomar i aktuella åldrar nådde sin topp under 2009 och kommer att minska med drygt 19 procent under perioden 2009–2015.

Förändringarna medför att utgifterna bedöms minska såväl för studiebidraget och inackorderingstillägget som för det extra tillägget. Sammantaget föreslås anslaget minska med ca 224,1 miljoner kronor för 2012 jämfört med 2011.

Utskottets ställningstagande

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

1:2 Studiemedel m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar 13 779 499 000 000 kronor till anslaget 1:2 Studiemedel m.m. Därmed bifalls propositionen medan motioner om andra anslagsnivåer avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Propositionen

Anslaget används för studiemedel i form av studiebidrag och tilläggsbidrag enligt studiestödslagen (1999:1395), pensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift och förordningen (1998:1512) om statliga ålderspensionsavgifter m.m. Anslaget får även användas för utgifter för retroaktiva utbetalningar av vissa former av studiestöd som har upphört.

Regeringen föreslår att 13 779 499 000 000 kronor anvisas till anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.* för budgetåret 2012.

Regeringen gör bedömningen att den tillfälliga satsningen på arbetslösa ungdomar i åldrarna 20–24 år som saknar fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning bör förlängas, så att dessa ungdomar under vissa förutsättningar kan få den högre bidragsnivån inom studiemedlet även för studier på grundläggande eller gymnasial nivå som påbörjas under 2012. Cirka 1 000 ungdomar kommer att omfattas av satsningen under 2012, ca 500 ungdomar 2013 och ca 250 ungdomar 2014. Anslaget bör därför ökas med ca 80 miljoner kronor för 2012.

Regeringen upplyser om att studiemedel för studier på ett utbildningsprogram som omfattar 60 högskolepoäng under ett normalstudieår får lämnas på heltid under 40 veckor även om studierna har bedrivits under ett färre antal veckor, dock minst 36 veckor. Detta gäller dock bara för studier på utbildningsprogram som före den 1 januari 2010 har haft ett sådant upplägg. Regeringen gör bedömningen att detta bör gälla även för studier på utbildningsprogram som har startat den 1 januari 2010 eller senare, dock längst t.o.m. utgången av 2014. Förändringen bedöms inte medföra några ökade utgifter för studiestöd.

Regeringen beräknar och föreslår följande förändringar, utöver den tillfälliga satsningen på arbetslösa ungdomar, på anslagsnivån för 2012.

Anslagsförändringar till följd av föreslagna och beslutade reformer och besparingar

Regeringen föreslår att medel anvisas för en utökad satsning på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (yrkesvux) med ca 5 000 platser 2012, och för 2013 beräknas medel för ca 1 000 platser. Satsningen bedöms öka utgifterna för studiemedel med 247 miljoner kronor 2012.

Regeringen föreslår att medel anvisas för en tillfällig satsning inom yrkeshögskolan motsvarande ca 1 000 platser 2012, och för 2013 beräknas medel för ca 500 platser. Satsningen bedöms öka utgifterna för studiemedel med ca 39 miljoner kronor 2012. I enlighet med beräkningar i budgetpropositionen för 2011 bedömer regeringen vidare att utgifterna kommer att öka med ca 65 miljoner kronor 2012.

Regeringen beräknade medel i budgetpropositionen för 2011 för att stimulera kommunerna att bedriva lärlingsutbildning inom den gymnasiala vuxenutbildningen. Sammantaget motsvarar satsningen 5 900 årsplatser 2011–2014. Satsningen innebär att utgifterna för studiemedel föreslås öka med 45,5 miljoner kronor 2012.

Anslagsförändringar till följd av förändrade makroekonomiska förutsättningar

Jämfört med de makroantaganden som låg till grund för beräkningen av anslagsnivån i budgetpropositionen för 2011 bedöms anslagsbelastningen öka med 381 miljoner kronor 2012. Ökningen förklaras av att prisbasbeloppet för 2012 är högre än vad som beräknades i budgetpropositionen för 2011.

Anslagsförändringar till följd av förändrade volymer

Utgiftsnivån bedöms öka med 213 miljoner kronor 2012 till följd av förändrade volymer jämfört med 2011. Jämfört med de antaganden om antalet studiemedelstagare under 2011 som låg till grund för beräkningen av anslagsnivån i budgetpropositionen för 2011 bedöms dock antalet studiemedelstagare minska.

Anslagsförändringar till följd av överföring från andra anslag

Karolinska Institutet fick i regleringsbrevet för 2009 i uppdrag att successivt utöka antagningen av studenter till psykologutbildningen. År 2012 motsvarar det utökade antalet platser 90 helårsstudenter. Med anledning av denna satsning föreslås anslaget öka med 3,1 miljoner kronor 2012 genom en överföring från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:8 *Bidrag till psykiatri*.

Anslagsförändringar till följd av övriga skäl

Utgifterna 2012 bedöms jämfört med 2011 bli drygt 3 miljoner kronor lägre till följd av minskade volymer. Regleringsbeloppet när det gäller den statliga ålderspensionsavgiften blir dock ca 70 miljoner kronor 2012, jämfört med ca -16 miljoner kronor 2011. Regleringsbeloppen fastställs av Försäkringskassan och utgör skillnaden mellan den löpande inbetalda preliminära avgiften och den slutliga ålderspensionsavgiften.

Motionerna

I kommittémotion 2011/12:Ub474 (S) yrkande 1 föreslås att anslaget ökas med 975 400 000 kronor utöver regeringens förslag. Behoven av utbildning är stora och växande både för individen och för samhället. Medel avsätts för studiemedel m.m. för de utbildningsplatser som Socialdemokraterna föreslår inom utgiftsområdena 16 Utbildning och universitetsforskning samt 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid.

I kommittémotion 2011/12:Ub494 (MP) yrkande 1 föreslås att anslaget ökas med 1 560 miljoner kronor utöver regeringens förslag. Miljöpartiet vill höja studiemedlet från 2012 med 300 kronor per månad genom en höjning av bidragsdelen och anslår 1,2 miljarder kronor per år för detta. Unga mellan 20 och 24 år som saknar fullgod gymnasieutbildning ska ges möjlighet till studiemedel utan återbetalningskrav för att läsa in gymnasiet på folkhögskola eller komvux. 220 miljoner kronor avsätts för detta 2012. För 2013 avsätts 260 miljoner kronor och för 2014 avsätts 280 miljoner kronor. Vidare avsätts 90 miljoner kronor 2012 för studiemedel för 1 000 fler platser inom kvalificerad yrkesutbildning (KY) 2012 och 2 500 fler fria platser inom kommunal vuxenutbildning. Satsningen görs också 2013. Miljöpartiet vill vidare höja det extra tillägg till studiemedlet, som den stu-

dent som också är förälder har rätt till, med 100 kronor per månad för barn 1 och 2 och 50 kronor för barn 3–5 vid heltidsstudier. 50 miljoner kronor avsätts årligen för detta.

I partimotion 2011/12:Fi241 (MP) yrkande 15 samt kommittémotion 2011/12:Ub495 (MP) yrkandena 13 och 18 finns förslag om tillkännagivanden om höjningar av studiemedel och barntillägg enligt vad som redovisats i stycket ovan.

I kommittémotion 2011/12:Ub522 (SD) avsätts resurser för 9 000 nya komvuxplatser samt 8 000 nya platser på yrkeshögskolan. Anslaget föreslås således öka med 418 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. I motion 2011/12:Ub283 (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande till regeringen med samma innebörd.

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2011/12:Ub475 yrkande 3 i denna del en studiemedelhöjning till 2 270 kronor i veckan år 2012. I denna höjning ingår ett höjt studiebidrag med 82 kronor i veckan. Det innebär att bidragsdelens andel ökar från 31,4 procent till 34,5 procent av totalbeloppet. Det motsvarar 31 300 kronor för 40 veckors heltidsstudier. För studerande med det högre bidraget höjs bidragets andel från 73 till 80 procent eller till 72 660 kronor för 40 veckors studier. Anslaget ökar därför med 1 283 miljoner kronor.

Vänsterpartiets satsning på fler utbildningsplatser inom komvux, yrkeshögskolan och högskolan leder till att fler studerande får studiemedel. Dessutom införs ett särskilt studiestöd för arbetslösa ungdomar där bidraget utgör 100 procent av totalbeloppet. Sammanlagt blir det ca 38 000 fler studiemedelstagare, och anslaget behöver öka med 1 734 miljoner kronor. En förlängning av vissa lärarutbildningar innebär att anslaget höjs med 88 miljoner kronor. En betald specialistutbildning för sjuksköterskor bör införas, och anslaget minskas därför med 136 miljoner kronor. Sammantaget föreslår Vänsterpartiet att anslaget ökas med 2 969 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

I Vänsterpartiets partimotion 2011/12:Ub475 yrkande 1 föreslås att riksdagen beslutar om ändring av 3 kap. 11–13 §§ studiestödslagen (1999:1395) enligt vad som anges i motionen. Motionens lagförslag innebär att studiemedlet höjs i enlighet med Vänsterpartiets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis välkomna regeringens tidigare och nu aktuella satsningar på nya utbildningsplatser. Satsningarna leder till ökade behov av studiemedel. Utskottet delar regeringens bedömning att den tillfälliga satsningen på arbetslösa ungdomar i åldrarna 20–24 år som saknar fullständig grundskole- eller gymnasieutbildning bör förlängas, så att dessa ungdomar under vissa förutsättningar kan få den högre bidragsnivån inom studiemedlet även för studier på grundläggande eller gymnasial nivå som påbörjas under 2012.

När det gäller nivån på studiemedlen vill utskottet påminna om att med anledning av regeringens förslag i budgetpropositionen för 2010 höjdes studiemedelsbeloppet med 431 kronor per studiemånad den 1 januari 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 15, bet. 2009/10:UbU2, rskr. 2009/10:127). Som framgår av den nu aktuella budgetpropositionen konstaterar Centrala studie-stödsnämnden vid en jämförelse med konsumentprisindex att studiemedlets köpkraft under 2010 var den högsta sedan det moderna studiemedelsystemet infördes 1965. Därefter har studiemedlet höjts med ytterligare 498 kronor fr.o.m. den 1 juli 2011. Reformerna innebär att studiemedlet i dag uppgår till 9 400 kronor per studiemånad vid heltidsstudier. Även det s.k. fribeloppet har fr.o.m. den 1 januari 2011 höjts från ca 107 000 kronor till 136 400 kronor per år (prop. 2010/11:1 utg.omr 15, bet. 2010/11:UbU2, rskr. 2010/11:136, prop. 2011/12:1 utg.omr. 15 s. 33). Därmed ges studerande ökade möjligheter till förbättrad ekonomi, och en viktig signal om att arbete ska löna sig sänds. Nivåerna i studiemedelsystemet är dessutom indexerade med prisbasbeloppet för att kompensera för prisutvecklingen.

Utskottet kan vidare konstatera att motionärernas förslag ligger högre än den ram som riksdagen har beslutat för utgiftsområdet. Motionerna kan således inte ligga till grund för riksdagens beslut.

Utskottet anser sammanfattningsvis att regeringens förslag är väl avvägt. Således tillstyrks propositionen medan motionerna avstyrks.

1:3 Studiemedelsräntor m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar 4 308 454 000 kronor till anslaget 1:3 Studiemedelsräntor m.m. Därmed bifalls propositionen medan en motion om en annan anslagsnivå avslås.

Jämför särskilt yttrande 4 (V).

Propositionen

Anslaget används för utgifter för räntor på studielån som har tagits upp i Riksgäldskontoret. Inbetalda räntor redovisas mot inkomsttitel 2340 Räntor på studielån och uppgick till ca 5 miljarder kronor 2010. Anslaget används dessutom för utgifter till följd av avskrivningar av studielån.

Regeringen föreslår att 4 308 454 000 kronor anvisas till anslaget 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* för budgetåret 2012.

Regeringen beräknar och föreslår följande förändringar på anslagsnivån för 2012.

Anslagsförändringar till följd av föreslagna och beslutade reformer och besparingar

Regeringen föreslår att medel anvisas för en utökad satsning på yrkesinriktad gymnasial vuxenutbildning (yrkesvux) med ca 5 000 platser 2012, och för 2013 beräknas medel för ca 1 000 platser. Satsningen bedöms öka utgifterna för studiemedelsräntor med 2,9 miljoner kronor 2012.

Medel föreslås för en tillfällig satsning inom yrkeshögskolan med ca 1 000 platser 2012, och för 2013 beräknas medel för ca 500 platser. Satsningen bedöms öka utgifterna för studiemedelsräntor med 0,7 miljoner kronor 2012.

Regeringen avser att föreslå en rätt för studerande med studiemedel att få studiemedlets lånedel avskriven för tid i samband med att en studerandes barn under 18 år har avlidit. Utgifterna på anslaget bedöms därmed öka med 57 500 kronor 2012.

Som nämnts ovan bör den tillfälliga satsningen där den högre bidragsnivån inom studiemedlet i vissa fall kan lämnas till studerande som är yngre än 25 år förlängas med ett år. Anslaget bör därför ökas med ca 0,25 miljoner kronor för 2012. I enlighet med beräkningar i budgetpropositionen för 2011 bedömer regeringen utöver ovanstående att utgifterna kommer att öka med ca 1,1 miljoner kronor 2012.

För att stimulera kommunerna att bedriva lärlingsutbildning inom den gymnasiala vuxenutbildningen beräknade regeringen i budgetpropositionen för 2011 att medel avsätts för perioden 2012–2014. Satsningen innebär att utgifterna för studiemedelsräntor föreslås öka med 2,5 miljoner kronor 2012.

Anslagsförändringar till följd av förändrade makroekonomiska förutsättningar

De makroekonomiska förutsättningar som påverkar utgifterna för studiemedelsräntor är nivån på upplåningsräntan i Riksgäldskontoret och prisbasbeloppet. Förändringar av upplåningsränta och prisbasbelopp jämfört med antaganden i budgetpropositionen för 2011 ger den sammantagna effekten att utgifterna bedöms minska med 687 miljoner kronor 2012. Den främsta anledningen till att utgifterna beräknas minska är att upplåningsräntan bedöms bli lägre jämfört med räntan för 2011 så som den beräknades i budgetpropositionen för 2011.

Anslagsförändringar till följd av förändrade volymer

Trots att den utestående skulden för studielån i Riksgäldskontoret beräknas fortsätta att öka under de kommande åren bedöms ränteutgifterna minska med motsvarande 108 miljoner kronor 2012 på grund av att antalet studiemedelstagare beräknas minska. Anslaget för studiemedelsräntor omfattar även avskrivningar av studielån. Utgifterna för avskrivning har ökat de senaste åren och beräknas öka även under 2012.

Anslagsförändringar till följd av överföring från andra anslag

Karolinska Institutet fick i regleringsbrevet för 2009 i uppdrag att successivt utöka antagningen av studenter till psykologutbildningen. År 2012 motsvarar det utökade antalet platser 90 helårsstudenter. Med anledning av denna satsning föreslås anslaget öka med 90 000 kronor 2012 genom en överföring från utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 1:8 *Bidrag till psykiatri*.

Motionen

I Vänsterpartiets partimotion 2011/12:Ub475 yrkande 3 i denna del föreslås att anslaget minskas med 17 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Vänsterpartiets förslag om höjning av studiebidraget under anslag 1:2 *Studiemedel m.m.* gör att lånedelens andel minskar, vilket innebär att utgifterna för räntor på lån som tas upp i Riksgäldskontoret minskar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har ovan tillstyrkt regeringens förslag om studiemedel och avstyrkt Vänsterpartiets förslag om höjning av studiebidraget. Utskottet avstyrker även det nu aktuella motionsyrkandet samt tillstyrker regeringens förslag.

1:4 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar 61 150 000 kronor till anslaget 1:4 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk. Därmed bifalls propositionen.

Propositionen

Anslaget används för utgifter för bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan, s.k. Rg-bidrag. Bidraget lämnas till döva och hörselskadade elever vid riksgymnasierna i Örebro för kostnader för resor och boende. Motsvarande gäller för svårt rörelsehindrade elever vid särskilt anpassad gymnasial utbildning i Göteborg, Kristianstad, Stockholm och Umeå. Anslaget används även för utgifter för bidrag för teckenspråkutbildning för vissa föräldrar, s.k. TUFF-ersättning. Rg-bidraget är ett rättighetsstyrt bidrag. Utgifterna för TUFF är beroende av anvisade medel och efterfrågan på detta stöd.

Regeringen föreslår att 61 150 000 kronor anvisas till anslaget 1:4 *Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk* för budgetåret 2012.

Utskottets ställningstagande

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar 30 500 000 kronor till anslaget 1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål.

Vidare bemyndigar riksdagen regeringen att för det aktuella anslaget göra beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 000 000 kronor 2013.

Därmed bifalls propositionen.

Propositionen

Anslaget används för utgifter för produktion av studielitteratur för högskolestuderande som är synskadade, rörelsehindrade eller dyslektiker och för utvecklingsprojekt i syfte att effektivisera produktionsmetoderna. Anslaget disponeras av Talboks- och punktskriftsbiblioteket som i samverkan med andra bibliotek ska förse synskadade och andra läshandikappade med litteratur.

Kostnaderna för verksamheten minskade under 2010. Under början av 2011 ökade efterfrågan på talböcker. Det totala antalet studenter som är inskrivna med rätt att beställa nyproduktion ökade under 2010. För att täcka det underskott som uppstod 2009 ökade anslaget för 2011 med 1 miljon kronor och så bör ske även 2012. Anslaget 1:7 *Överklagandenämnden för studiestöd* bör minskas med motsvarande belopp. För 2012 bedöms utgiften för produktion av studielitteratur vara oförändrad jämfört med 2011.

Regeringen föreslår att 30 500 000 kronor anvisas till anslaget 1:5 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* för budgetåret 2012.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:5 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 000 000 kronor 2013.

Utskottets ställningstagande

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

1:6 Centrala studiestödsnämnden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar 326 938 000 kronor till anslaget 1:6 Centrala studiestödsnämnden m.m.

Vidare bemyndigar riksdagen regeringen att ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp av 176 600 000 000 kronor. Motioner med förslag om andra nivåer avslås.

Därmed bifalls propositionen. Jämför särskilda yttrandena 1 (S) och 4 (V).

Propositionen

Anslaget används för Centrala studiestödsnämndens (CSN) förvaltningskostnader.

Regeringen föreslår att 326 938 000 kronor anvisas till anslaget 1:6 *Centrala studiestödsnämnden m.m.* för budgetåret 2012.

Med anledning av satsningen på utbildning till följd av propositionen Åtgärder för jobb och omställning (prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, rskr. 2008/09:183) tillfördes anslaget 2 miljoner kronor 2011. Anslaget höjdes eftersom utbildningssatsningarna innebar att fler studerande skulle utnyttja studiemedelssystemet och CSN:s arbetsbelastning därmed skulle öka. Anslaget bör minskas med motsvarande belopp 2012.

Jämfört med 2011 ökar anslaget med 3 231 000 kronor (1,0 procent) till följd av pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp av 176 600 000 000 kronor.

Regeringen anger som skäl för förslaget att den totala skulden för studielån hos Riksgäldskontoret beräknas uppgå till ca 170 165 miljoner kronor vid utgången av 2011 för studielån tagna efter 1988. För 2012 beräknas nettouplåningen till omkring 6 606 miljoner kronor, avskrivningar till 366 miljoner kronor och konvertering av äldre lån till lån upptagna i Riksgäldskontoret till 82 miljoner kronor. Det totala lånebehovet bedöms bli ca 176 600 000 000 kronor.

Motionerna

I Socialdemokraternas kommittémotion 2011/12:Ub474 yrkande 2 föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp av 177 575 000 000 kronor.

Vänsterpartiet framhåller att partiets förslag om höjning av studiebidraget gör att lånedelen minskar, och därmed minskar också låneutbetalningarna. I partimotion 2011/12:Ub475 (V) yrkande 2 föreslås således ett bemyndigande om lån som är 890 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har ovan tillstyrkt regeringens förslag om studiemedel och avstyrkt motstående motioner. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag och avstyrker motionerna.

1:7 Överklagandenämnden för studiestöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar 12 189 000 kronor till anslaget 1:7 Överklagandenämnden för studiestöd. Därmed bifalls propositionen.

Propositionen

Anslaget används för Överklagandenämnden för studiestöds förvaltningskostnader.

Regeringen föreslår att 12 189 000 kronor anvisas till anslaget 1:7 *Överklagandenämnden för studiestöd* för budgetåret 2012. För att täcka det underskott som uppstod 2009 på anslaget 1:5 *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* ökade anslaget 1:5 för 2011 med 1 miljon kronor och så bör ske även 2012. Anslaget 1:7 *Överklagandenämnden för studiestöd* bör därför minskas med motsvarande belopp.

Jämfört med 2011 ökar anslaget med 119 000 kronor (1,0 procent) till följd av pris- och löneomräkning.

Utskottets ställningstagande

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Särskilda yttranden

1. Anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 15 Studiestöd (S)

Mikael Damberg (S), Louise Malmström (S), Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S) och Adnan Dibrani (S) anför:

Vi vill framhålla att Sverige behöver en ny färdriktning. Vi vill ha ett samhälle där välfärd och möjligheter kommer alla till del. Där vi river hinder för människors frihet så att de kan förverkliga sina drömmar. Vi vill utveckla Sverige mot ett mer modernt och framåtblickande samhälle byggt på gemenskap, solidaritet, rättvisa, kreativitet och trygghet.

Vi kan aldrig acceptera arbetslösheten. Full sysselsättning är det övergripande målet för den socialdemokratiska ekonomiska politiken. Som land har vi inte råd med det slöseri som arbetslösheten innebär. När alla har ett arbete blir Sverige rikt, både ekonomiskt och mänskligt. Alla har skyldighet att bidra till samhällets utveckling utifrån sina förutsättningar. Med fler människor i arbete klarar vi att finansiera utbildning, vård och omsorg för alla.

Vi har högre ekonomiska ambitioner för Sverige. Sverige ska ligga i framkant av utvecklingen även i morgon. Då måste vi vara handlingskraftiga i dag. Vi förnyar vår ekonomiska politik. Sverige ska använda varenda skattekrona rätt, för att säkra framtidens tillväxt. Vi har en tydlig vision för att göra Sverige till en konkurrenskraftig, kunskapsbaserad ekonomi. Om vi ska stå starka i framtiden måste vi konkurrera med hög kompetens och goda arbetsvillkor och inte med låga löner.

Regeringens ensidiga ekonomiska politik baserad på stora skattesänkningar har nått vägs ände. Utanförskapet är oförändrat, arbetslösheten har ökat, klyftorna och barnfattigdomen har växt liksom de ekonomiska skillnaderna mellan könen. Fler är långtidsarbetslösa, bostadsbyggandet har minskat och skolresultaten försämrats. Sverige behöver en ny färdriktning också för den ekonomiska politiken.

Läget i världsekonomin är allvarligt. Risken för recession i Europa är uppenbar. Det ställer stora krav på den ekonomiska politiken även i Sverige. Starka offentliga finanser är avgörande. Nu gäller det att göra rätt saker. Vi vill prioritera investeringar i det som också långsiktigt bygger Sverige starkt – utbildning, infrastruktur och bostäder.

Då behöver vi utveckla svensk konkurrenskraft. Sverige behöver en förstärkt strategisk samverkan mellan staten, näringslivet och akademien med mer av samarbete och gemensamma prioriteringar av såväl forskningsresurser som utbildning.

Skolan står i fokus. En kunskapsbaserad ekonomi börjar i en skola där alla barn lyckas. Vi vill skapa en modern kunskapsskola med kvalitet och kreativitet i centrum. Alla skolor ska vara bra skolor. Det kräver att vi investerar i lärarnas kompetens och utveckling. Utbildning är en färskvara, därför tror vi på det livslånga lärandet. Sverige ska bli en kunskapsnation av världsklass, och då måste fler ges chansen till god utbildning.

Vi har inte råd att inte ta vara på de tillväxtpöjligheter som ligger i ett mer jämställt samhälle. Kvinnors möjligheter till arbete och utveckling är en viktig del av en ny färdriktning för Sverige.

Ekonomi växer när människor växer. Ökade klyftor ger inte fler jobb och en bättre ekonomisk utveckling. Strävan efter ekonomisk utveckling och ökad jämlikhet är två sidor av samma mynt. Det ska alltid krävas av den enskilde att denne gör rätt för sig efter bästa förmåga. Men var och en ska också veta att samhället fungerar och möjliggör ett bättre liv för alla. Detta är kärnan i vad vi kallar värdeburen tillväxt, en moralisk ekonomisk utveckling.

Vår politik innebär satsningar på flera olika politikområden. Miljöproblemen kräver investeringar och tuffa miljökrav. Vi tror på ett modernt arbetsliv där de anställdas intressen står i centrum. Storstäder som bärs fram av en pulserande framtidstro är en viktig ingrediens i bygget av ett modernt och konkurrenskraftigt Sverige. Det behövs en ny bostadspolitik som ger en större rörlighet på bostadsmarknaden och blandande bostadsområden. Sverige är ett glest befolkat land med behov av snabba miljövänliga transporter. En del i en ny färdriktning för Sverige bör vara att nu börja lägga grunden för fungerande snabba järnvägar i Sverige.

Sverige glider isär. Den som känner att välfärden krackelerar rustar sig för ojämlikhet. Det är det vi kunnat se i vårt land under de senaste åren. Den utvecklingen kan aldrig vara ett framgångsrecept. Samhällen som håller ihop, med stor tillit människor emellan, har bättre ekonomisk tillväxt och lägre brottslighet än samhällen med låg tillit. En omfattande generell välfärd ökar tilliten i samhället.

Sverige behöver en ny färdriktning där alla tillsammans är med och tar ett gemensamt ansvar för att hålla ihop vårt land. De som tjänar allra bäst kan bidra lite mer i ett tufft ekonomiskt läge. Tillsammans kan vi med en aktiv social investeringspolitik prioritera att avskaffa barnfattigdomen, ge fler barn och unga god utbildning och möjligheter till kulturupplever och möjliggöra för fler att komma ut i arbete. Då får vi ett bättre samhälle för alla.

Det ekonomiska läget är mycket osäkert. Sveriges stora beroende av omvärlden gör att det finns betydande risker för en klart försämrad utveckling i vårt land. Vi menar att det måste finnas en beredskap att i ett sådant läge stimulera ekonomin för att hålla uppe den inhemska efterfrågan. Vi kommer därför mycket nogsamt att studera den ekonomiska utvecklingen och är beredda att återkomma med ytterligare insatser om det skulle visa sig nödvändigt.

Eftersom vårt förslag till ramar för utgiftsområdena inte har vunnit stöd i riksdagen kan vi inte yrka bifall till vårt motionsförslag om utgiftsområde 15 Studiestöd. Vi vill dock framföra följande. Behoven av utbildning är stora och växande. För individen handlar det om att få bättre möjligheter till ett arbete. För samhället handlar det om att tillgodose efterfrågan på kvalificerad arbetskraft och stärka Sveriges konkurrenskraft. Vi föreslår i vår kommittémotion 2011/12:Ub474 att 975 400 000 kronor tillförs utöver regeringens förslag. Det innebär att medel avsätts för studiemedel m.m. för de utbildningsplatser som vi föreslår inom utgiftsområdena 16 Utbildning och universitetsforskning samt 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Vidare föreslår vi i vår kommittémotion att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp av 177 575 000 000 kronor.

2. Anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 15 Studiestöd (MP)

Jabar Amin (MP) anför:

Sveriges högskolor och universitet ska präglas av kvalitet, mångfald och tillgänglighet. Ett samhälle i ständig utveckling behöver en väl fungerande högre utbildning. En av de viktigaste åtgärderna för att garantera en öppen och tillgänglig högskola är att möjliggöra för alla, oavsett bakgrund, att studera. Miljöpartiet har större ambitioner än regeringen inom utgiftsområde 15 Studiestöd. I detta särskilda yttrande redovisar jag hur Miljöpartiet vill se inriktningen på politiken inom området.

Jämfört med många andra länder är Sverige ett av de mest förmånliga länderna att studera i. Men trots detta är det svårt att leva på studiemedlet, och svenska studenter tillhör de mest skuldsatta när de tar ut sin examen. För att möjliggöra för fler att studera på heltid och för att skapa en mer rimlig försörjning för studenter vill Miljöpartiet höja studiemedlet med 300 kronor genom en höjning av bidragsdelen redan 2012. Miljöpartiet anslår 1,2 miljarder kronor per år för det här ändamålet. Miljöpartiet vill också öka det extra tillägg till studiemedlet som den student som också är förälder har rätt till med 100 kr per månad vid heltidsstudier. För detta ändamål avsätts 50 miljoner kronor per år i budgeten. En bredare rekrytering till högre utbildning är centralt.

Vidare föreslår Miljöpartiet att unga mellan 20 och 24 år, som saknar fullgod gymnasieutbildning, ska ges möjlighet till studiemedel utan återbetalningskrav för att läsa in gymnasiet på folkhögskola eller komvux. Stödet kan fördelas av Arbetsförmedlingen som har att bedöma vilka behov av särskilda insatser som finns för individen. Tanken är att det utvidgade stödet ska fungera som en extra knuff över tröskeln. Därför ges det under maximalt ett år, och därefter återgår individen till det ordinarie studiestöds-systemet. Denna satsning innebär 220 miljoner kronor år 1, 260 miljoner kronor år 2 och 280 miljoner kronor år 3. Tröskeln för att komma tillbaka till skolan måste bli lägre för den grupp unga som i dag står längst ifrån

arbetsmarknaden. Därför är detta en viktig satsning. Miljöpartiet avsätter också medel för studiemedel för 1 000 fler platser inom kvalificerad yrkesutbildning (KY) 2012–2014 och 2 500 fler fria platser inom kommunal vuxenutbildning 2012–2013. Sammanlagt avsätts 205 miljoner kronor under perioden.

3. Anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 15 Studiestöd (SD)

Richard Jomshof (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett Sverigevänligt parti. Sverigedemokraterna har idémässigt låtit sig inspireras av såväl socialkonservatismen som delar av den svenska folkhemstanken. Syftet är att kombinera principen om grundläggande social rättvisa med traditionella värdekonservativa idéer.

Det övergripande målet med Sverigedemokraternas politik är att skapa ett välmående samhälle – ett folkhem – präglad av trygghet, harmoni och solidaritet. Erfarenheter från vår historia och vår omvärld visar att de viktigaste faktorerna för att kunna skapa ett sådant samhälle är småskalighet, en fungerande rättstat, en stark gemensam identitet och grundläggande social rättvisa. Några nyckelord i partiets politik är förvaltarskap, stabilitet, trygghet, kontinuitet och omtanke.

Sverigedemokraternas Sverige är ett land som är präglad av hänsyn och trygghet, ett land där medborgarna känner samhörighet och därigenom en naturlig tillit till andra medborgare. Sverigedemokraterna söker bygga ett land där frihet och öppenhet är ledord för alla. Det är ett land där vårt folkhem är byggt på en gemensam värdegrund och på svenskarnas rätt att utvecklas på egna villkor. I Sverigedemokraternas Sverige förs en ansvarsfull invandringspolitik.

I Sverigedemokraternas Sverige kan svenska medborgare känna sig trygga med att deras intressen står i främsta rummet. Grunden för välfärd och trygghet är arbete. Av den anledningen tar Sverigedemokraterna sikte mot full sysselsättning och vill samtidigt motverka såväl den borgerliga regeringens lönedumpningspolitik som vänsterkartellens bidragslinje.

De styrande politikerna har under de senaste decennierna skapat ett samhälle med tärande utanförskap, hög arbetslöshet och försämrad välfärd. Av det svenska folkhemmet, ett samhälle präglad av gemenskap och social och ekonomisk trygghet, återstår näst intill ingenting. Det samhälle och den arbetsmarknad som förr inrymde en hög grad av inre sammanhållning och en mycket låg arbetslöshet har bytts ut mot ett miljonhövdat utanförskap, en hög arbetslöshet, en försämrad välfärd och sänkta ersättningsnivåer. De gamla partiernas politik har för länge sedan passerat bästföredatum. Sverige behöver en ny välfärdspolitik.

Sverigedemokraterna menar att arbetskraften ska utbildas för arbetsmarknadens behov. Partiets fyra tunga förslag om riktiga lärlingsjobb, utökad praktik på gymnasieskolan, förstärkt stöd till yrkeshögskolan och fler kom-

vuxplatser banar väg för en god utveckling för såväl arbetsgivare som arbetstagare i de branscher där det i dag paradoxalt nog råder arbetslöshet kombinerat med arbetskraftsbrist.

Utöver den generella satsningen på högre utbildning avsätter vi därför även resurser till Myndigheten för yrkeshögskolan. Yrkeshögskolan analyserar arbetsmarknadens behov av arbetskraft och avsätter sedan medel till de lärosäten som anordnar utbildningarna. Av de elever som genomgått en utbildning genom myndighetens försorg har hela sju av tio haft ett faktiskt arbete inom en månad efter examen.

Myndighetens egen bedömning är att fler personer än i dag kan utbildas och få ett arbete, givet ökade medel, och äskar en summa om 500 miljoner kronor årligen. Dessa 500 miljoner kronor per år skulle enligt yrkeshögskolan räcka till att bevilja ytterligare 8 000 platser årligen. Sverigedemokraterna ser det som rent slöseri med skattepengar att utbildningsinstanser inom perifera områden som genusvetenskap och mångkultur tillförs resurser trots att dessa utbildningar inte utbildar för arbetsmarknaden. Särskilt när detta sker samtidigt som myndigheter som yrkeshögskolan, som utbildar inom områden där efterfrågan finns, inte tillförs de medel som de skulle kunna förvalta. Då yrkeshögskolans filosofi är att utbilda inom de områden som är mest efterfrågade på arbetsmarknaden vill Sverigedemokraterna anslå de medel som myndigheten begär. Vidare öronmärks även 256 miljoner kronor till Centrala studiestödsnämnden (CSN) för kostnaderna för studiestöd givet de nya utbildningsplatserna. Denna föreslagna satsning bedöms leda till en förbättrad matchning av arbetskraften.

Ett annat led i samma strävan, som dessutom ger bättre möjligheter att komplettera betyg, är Sverigedemokraternas förslag om en utökning av antalet platser på komvux. 396 miljoner kronor anslås årligen från 2012 för 9 000 nya komvuxplatser. Ytterligare 277 miljoner kronor öronmärks årligen givet ökade studiestödkostnader.

4. Anslag och bemyndiganden inom utgiftsområde 15 Studiestöd (V)

Rossana Dinamarca (V) anför:

Trots att Sverige har statsfinanser som är bland de starkaste i världen har massarbetslöshet blivit vardag och ojämlikheten brett ut sig alltmer. Vänsterpartiet menar att det är tid för investeringar i fler jobb, ökad jämlikhet och bättre välfärd. Med Vänsterpartiets budgetalternativ skapas 125 000 nya jobb och utbildningsplatser redan 2012.

Full sysselsättning är det överordnade målet, och Vänsterpartiets budgetförslag är inriktade på att investera i nya jobb. I stället för mer pengar i krogägarnas plånböcker satsar Vänsterpartiet på en generationsväxling på arbetsmarknaden. En riskkapitalfond för hållbar industriell utveckling

införs, och särskilda medel avsätts för att stödja innovationer och utveckling inom mindre företag och för branschprogram inom exempelvis vindkrafts- och besöksnäringen.

Ett investeringsstöd för att bygga billiga och energisnåla hyresrätter föreslås. Målet är 20 000 hyresrätter om året. Vänsterpartiet vill genomföra en omfattande satsning på att rusta upp miljonprogrammen och välfärdslokaler som skolor, förskolor och äldreboenden. Tillgängligheten förbättras genom ett särskilt investeringsstöd. Genom satsningar på kraftigt ökad kapacitet på järnvägen kan förseningar på allvar minskas för både människor och gods, och det skapas också nya jobb. Detsamma gäller Vänsterpartiets förslag för att öka resandet med kollektivtrafik. Vänsterpartiet vill också genomföra en miljardsatsning på gröna jobb för miljön och klimatet. Regeringen pratar om arbetslinjen – Vänsterpartiet skapar riktiga jobb.

Vänsterpartiet menar att svenska folkets skattepengar ska användas till bättre skolor, sjukhus och bibliotek, inte till vinster för riskkapitalbolagens ägare. Det ska vara förbjudet att driva välfärdsverksamheter i bolagsform med vinst som drivkraft. Vänsterpartiet vill höja kvaliteten i välfärden genom att anställa mer personal och öka anslagen. Statsbidragen till kommunerna ska värdesäkras både för att garantera välfärdens kvalitet och för att skapa fler arbetstillfällen. På så sätt förbättras också kvinnors levnadsvillkor. Vänsterpartiet föreslår en rejäl satsning på mer personal och utbildning inom äldreomsorgen. Vänsterpartiet presenterar en rad satsningar för att förbättra kvaliteten i sjukvården och omfattande satsningar för att skapa en likvärdig utbildning och minskade barngrupper på fritids. Förslag lämnas för att skapa en god sjukförsäkring och återförsäkra dem som utförsäkrats av regeringens församlingar. Vänsterpartiet föreslår en individualiserad föräldraförsäkring samt höjt och värdesäkrat underhållsstöd.

Vänsterpartiet vill skapa ett arbetsliv där fler får plats. Tvångsarbetet i regeringens fas 3 ska avvecklas. I stället vill Vänsterpartiet genomföra en bred satsning på övergångsjobb, utbildningsplatser och arbetsmarknadspolitiska åtgärder som leder till jobb och som rustar människor med kunskap. Vänsterpartiet vill återupprätta arbetslöshetsförsäkringen. Vänsterpartiet vill också avskaffa RUT-avdraget och i stället förbättra vardagen för alla dem som arbetar kvällar, nätter och helger genom att använda dessa pengar till att skapa platser inom barnomsorg på obekvämt arbetstid.

I motsättning till dessa reformer står regeringens ensidiga skattesänkarpolitik. I och med detta minskar möjligheterna att satsa på en bättre och utbyggd välfärd och en rättvis fördelning av ekonomiska resurser. Målsättningen med Vänsterpartiets skattepolitik är att få fler människor i arbete, trygga välfärden, öka jämlikheten och jämställdheten och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. Då behövs större skatteintäkter än i dag. Vänsterpartiet tar därför steg mot ett skattesystem byggt på principen skatt efter bärkraft.

Vänsterpartiets förslag inom utgiftsområde 15 Studiestöd är en del av partiets budgetalternativ som en helhet. Vänsterpartiet vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområdet. En studiemedelshöjning till 2 270 kronor i veckan år 2012 bör genomföras. I denna höjning ingår ett höjt studiebidrag med 82 kronor i veckan. Det innebär att bidragsdelens andel ökar från 31,4 procent till 34,5 procent av totalbeloppet. Det motsvarar 31 300 kronor för 40 veckors heltidsstudier. För studerande med det högre bidraget höjs bidragets andel från 73 till 80 procent eller till 72 660 kronor för 40 veckors studier. Anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.* ökar därför med 1 283 miljoner kronor.

Vänsterpartiets satsning på fler utbildningsplatser inom komvux, yrkes-högskolan och högskolan leder till att fler studerande får studiemedel. Dessutom införs ett särskilt studiestöd för arbetslösa ungdomar där bidraget utgör 100 procent av totalbeloppet. Sammanlagt blir det ca 38 000 fler studiemedelstagare och anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.* behöver öka med 1 734 miljoner kronor. En förlängning av vissa lärarutbildningar innebär att nämnda anslag höjs med 88 miljoner kronor. En betald specialistutbildning för sjuksköterskor bör införas, och anslaget minskas därför med 136 miljoner kronor. Sammantaget bör anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.* ökas med 2 969 miljoner kronor utöver regeringens förslag.

Vänsterpartiets förslag om höjning av studiebidraget gör att lånedelens andel minskar, vilket innebär att utgifterna för räntor på lån som tas upp i Riksgäldskontoret minskar. Anslaget 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* kan således minska med 17 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Vänsterpartiets förslag om höjning av studiebidraget gör att lånedelen minskar, och därmed minskar också låneutbetalningarna. Bemyndigandet om lån i Riksgäldskontoret för studielån bör således vara 890 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:1 Budgetpropositionen för 2012 utgiftsområde 15:

2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 för ramanslaget 1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål beställa produktion av studielitteratur som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 000 000 kronor 2013 (avsnitt 3.8.5).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp av 176 600 000 000 kronor (avsnitt 3.8.6).
4. Riksdagen anvisar för budgetåret 2012 anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd i enlighet med uppställningen i propositionen.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:Fi241 av Gustav Fridolin m.fl. (MP):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om höjning av studiemedel och barntillägg.

2011/12:Ub283 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka stödet till CSN och öronmärka denna summa till studenter på yrkeshögskolan.

2011/12:Ub474 av Mikael Damberg m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd enligt uppställning:

Tabellen återfinns i motionen.

2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2012 ta upp lån i Riksgäldskontoret för studielån intill ett belopp av 177 575 000 000 kr.

2011/12:Ub475 av Lars Ohly m.fl. (V):

1. Riksdagen beslutar om ändring av 3 kap. 11–13 §§ studiestödslagen (1999:1395) enligt vad som anges i motionen.
2. Riksdagen godkänner att lån tas upp i Riksgäldskontoret under 2012 för studielån intill ett belopp om 175 700 000 kr.
3. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd enligt uppställning:

Tabellen återfinns i motionen.

2011/12:Ub494 av Jabar Amin m.fl. (MP):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 15 Studiestöd enligt uppställning:

Tabellen återfinns i motionen.

2011/12:Ub495 av Jabar Amin m.fl. (MP):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ökning av bidragsdelen av studiemedlet.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ökning av det extra bantillägget för studenter.

2011/12:Ub522 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 15 Studiestöd 418 000 000 kr utöver vad regeringen föreslagit för budgetåret 2012 eller således 22 602 000 000 kr.

Tabellen återfinns i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens förslag

Förslag till anslag för 2012 under utgiftsområde 15

Studiestöd

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse gentemot regeringen			
			S	MP	SD	V
1:1	Studiehjälp m.m.	3 665 092				
1:2	Studiemedel m.m.	13 779 499	+975 400	+1 560 000	+418 000	+2 969 000
1:3	Studiemedelsräntor m.m.	4 308 454				-17 000
1:4	Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutbildning och vid viss föräldra- utbildning i teckenspråk	61 150				
1:5	Bidrag till vissa studie- sociala ändamål	30 500				
1:6	Centrala studiestöds- nämnden m.m.	326 938				
1:7	Överklagandenämnden för studiestöd	12 189				
Summa för utgiftsområdet		22 183 822	+975 400	+1 560 000	+418 000	+2 952 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Utskottets förslag till anslag för 2012 under utgiftsområde 15 Studiestöd

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag. Företrädarna för S, MP, SD och V har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttrandena 1–4).

Tusental kronor

Ramanslag	Utskottets förslag
1:1 Studiehjälp m.m.	3 665 092
1:2 Studiemedel m.m.	13 779 499
1:3 Studiemedelsräntor m.m.	4 308 454
1:4 Bidrag till kostnader vid viss gymnasie- utbildning och vid viss föräldrautbildning i teckenspråk	61 150
1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	30 500
1:6 Centrala studiestödsnämnden m.m.	326 938
1:7 Överklagandenämnden för studiestöd	12 189
Summa för utgiftsområdet	22 183 822

BILAGA 4

Uppföljning av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 15

Utbildningsutskottet beslutade den 19 maj 2011 att följa upp regeringens resultatredovisning inom de båda utgiftsområden som utskottet bereder.

Uppföljningen har genomförts av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp som har bestått av Betty Malmberg (M), ordförande, Tina Acketoft (FP), Ulrika Carlsson (C), Yvonne Andersson (KD), Caroline Hjemssson Olsson (S), Jabar Amin (MP), Rossana Dinamarca (V) och Richard Jomshof (SD). Underlagen till uppföljningen har på gruppens uppdrag tagits fram inom Riksdagsförvaltningen av utvärderings- och forskningsfunktionen vid riksdagens utredningstjänst och utbildningsutskottets kansli.

I denna promemoria redovisas den del som avser utgiftsområde 15 Studiestöd. I promemorian behandlas regeringens mål för 2012 och resultatredovisningen för 2010 i budgetpropositionen för 2012. Regeringens beskrivning av politikens inriktning och budgetförslag i propositionen behandlas inte. Uppföljnings- och utvärderingsgruppen överlämnar härmed sin uppföljningsrapport till utbildningsutskottet.

Sammanfattning

Från och med den 1 januari 2011 gäller enligt regeringsformen att varje utskott ska följa upp och utvärdera riksdagsbeslut inom utskottets beredningsområde. Utbildningsutskottets beslutade i maj 2011 att inleda ett arbete med uppföljning och utvärdering av budgetpropositionen för 2012.

Syftet med detta arbete har varit att fördjupa beredningsunderlaget för utgiftsområde 15 inför utskottets kommande behandling av budgetpropositioner och därmed förbättra möjligheten för utskottet att få nödvändig information för sina ställningstaganden. I ett längre perspektiv är syftet att utveckla utskottets arbete med uppföljning och utvärdering av måluppfyllelsen inom utskottets ansvarsområde. Detta kan i sin tur ligga till grund för en vidareutvecklad dialog med regeringen i dessa frågor.

I kapitel 1 beskrivs utskottets arbete med uppföljning och utvärdering samt regeringens resultatredovisning till riksdagen.

Kapitel 2 beskriver regeringens mål för utgiftsområdet samt uppföljningsgruppens iakttagelser och bedömning av målstruktur och indikatorer.

I kapitel 3 redogörs för resultatredovisningen för 2010 uppdelat på utgifts-utvecklingen inom utgiftsområdet, resultatredovisningens indelning, regeringens resultatindikatorer, regeringens analys och slutsatser samt regeringens sammanfattande resultatbedömning. Kapitlet avslutas med uppföljningsgruppens iakttagelser och bedömning.

Kapitel 4 innehåller en uppräknig av de indikatorer som regeringen använder i sin resultatredovisning för utgiftsområdet.

1 Bakgrund

1.1 Utskottens arbete med uppföljning och utvärdering

Utskottens uppgift att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut inom respektive ämnesområde har fr.o.m. den 1 januari 2011 förts in i regeringsformen (4 kap. 8 § RF)¹, vilket markerar den vikt som läggs vid denna uppgift som sedan 2003 är reglerad i 4 kap. 18 § riksdagsordningen.

Riksdagens riktlinjer

Riksdagen har vid två tillfällen under senare år, 2001 och 2006, beslutat om riktlinjer för utskottens arbete med uppföljning och utvärdering.² Av riktlinjerna framgår att riksdagen är en central länk i styrkedjan, både när det gäller den ekonomiska styrningen och regelstyrningen. För att styrningen ska fungera måste riksdagen få information om resultaten, bl.a. om resurser har fördelats enligt de politiska prioriteringarna och om avsedda resultat har uppnåtts samt om de lagar som riksdagen har beslutat om har fått avsedda effekter. Utskottens arbete med uppföljning och utvärdering är ett sätt att få sådan resultatinformation och stärka kopplingen till riksdagens beslut om lagstiftning och budget. Uppföljning och utvärdering bör ha en framåtblickande inriktning och användas till att ge underlag för väl underbyggda ställningstaganden i utskottens beredningsarbete.

Utskottens arbete

Riksdagens utskott arbetar sedan flera år på olika sätt och i olika utsträckning med uppföljning och utvärdering. I en del utskott finns särskilda uppföljnings- och utvärderingsgrupper där riksdagsledamöter från samtliga partier ingår. Sådana grupper kan t.ex. lämna en uppföljningsrapport till utskottet med bedömningar och slutsatser. Uppföljningarna behandlas normalt i de betänkanden som utskotten tar fram med anledning av t.ex. en proposition.

¹ Prop. 2009/10:80, bet. 2009/10:KU19, rskr. 2009/10:304 och bet. 2010/11:KU4, rskr. 2010/11:21.

² Förs. 2000/01:RS1, bet. 2000/01:KU23, rskr. 2000/01:273–276; framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335.

Utskotten kan göra dels fördjupade uppföljningar och utvärderingar, dels löpande uppföljningar och utvärderingar. En form av löpande uppföljning är att utskottet som en del i beredningen av regeringens årliga resultatredovisning i budgetpropositionen gör en uppföljning och analys av regeringens resultatredovisning för aktuellt utgiftsområde. Ett exempel är miljö- och jordbruksutskottet som i sina budgetbetänkanden bl.a. framhållit vikten av en tydlig och klar struktur för resultatredovisningen till riksdagen som ett resultat av sina uppföljningar. Ett annat exempel är finansutskottet som i olika betänkanden har framfört generella synpunkter på brister i resultatinformation som inte direkt avser ett enskilt utgiftsområde.

Utbildningsutskottets arbete

Utbildningsutskottet beslutade vid sitt sammanträde den 28 april 2011 att inrätta en styrgrupp för uppföljning och utvärdering och utsåg Betty Malmberg till gruppens ordförande.³ Styrgruppen sammanträdde den 12 maj 2011 och beslöt att föreslå utskottet att påbörja olika uppföljningsprojekt och förstudier, däribland att under hösten 2011 genomföra en analys av resultatredovisningen i budgetpropositionen. Vid ett sammanträde den 19 maj 2011 beslutade utskottet, i enlighet med styrgruppens förslag, att inleda arbete med uppföljning och utvärdering.⁴

Syftet med analysen av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2012 är att fördjupa beredningsunderlaget inför utskottets kommande behandling av budgetpropositioner och därmed förbättra möjligheten för utskottet att få nödvändig information för sina ställningstaganden. I ett längre perspektiv är syftet att utveckla utskottets arbete med uppföljning och utvärdering av målpuppfyllelsen inom utskottets ansvarsområde. Detta kan i sin tur ligga till grund för en vidareutvecklad dialog med regeringen i dessa frågor.

1.2 Regeringens resultatredovisning till riksdagen

Alltsedan mål- och resultatstyrningen infördes i statsförvaltningen i början av 1990-talet har en dialog pågått mellan riksdagen och regeringen om hur styrningen bör utvecklas. Riksdagen har konsekvent efterfrågat en nära koppling mellan budgetförslaget och de resultat som uppnåtts, att målen ska vara mätbara och uppföljningsbara samt beslutas av riksdagen, att resultatredovisningen ska följa budgetens indelning och riksdagens beredningsformer samt att resultatredovisningarna ska innehålla tidsserier och resultatindikatorer.

³ Protokoll utskottssammanträde 2010/11:27, utbildningsutskottet 2011-04-28.

⁴ Protokoll utskottssammanträde 2010/11:31, utbildningsutskottet 2011-05-19.

I den tidigare lagen (1996:1059) om statsbudgeten var bestämmelsen om regeringens redovisning av mål och resultat allmänt hållen och lämnade öppet bl.a. för i vilken form resultatredovisningen skulle ske och vilken instans som skulle besluta om målen:

2 § Regeringen skall för riksdagen redovisa de mål som åsyftas och de resultat som uppnåtts på olika verksamhetsområden.

I syfte att tillgodose riksdagens synpunkter har bestämmelsen om regeringens resultatredovisning preciserats i 10 kap. i den nya budgetlag (2011:203) som trädde i kraft den 1 april 2011⁵:

3 § Regeringen ska i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de av riksdagen beslutade målen. Om riksdagen enligt 5 kap. 12 § riksdagsordningen har beslutat att hänföra statens utgifter till utgiftsområden ska redovisningen vara anpassad till utgiftsområdena.

I propositionen om den nya budgetlagen (prop. 2010/11:40) ansåg regeringen att det är naturligt och önskvärt att den politiska viljeinriktningen och de politiska prioriteringarna formuleras i termer av mål och att dessa mål bör underställas riksdagen för beslut. De mål som föreslås bör vara formulerade på ett sådant sätt att de är möjliga att följa upp. I budgetpropositionen bör det således ingå mål för alla utgiftsområden som är beslutade av riksdagen. Enligt utredningen som föregick propositionen kan målen ha beslutats med anledning av förslag i särpropositioner (SOU 2010:18 s. 224).

Vidare menade regeringen att budgetpropositionen bör vara det naturliga dokumentet för den löpande redovisningen av mål och resultat. Det är viktigt att det finns en koppling mellan budgetförslaget och redovisningen av mål och resultat. Med uppnådda resultat avses enligt regeringen i första hand de resultat som har uppnåtts genom statens verksamhet och resursinsatser. Det är således effekterna av statens verksamhet och de bidrag som insatserna inneburit som bör redovisas i förhållande till de mål riksdagen har beslutat om. Enligt regeringen är det inte enbart den anslagsfinansierade delen av verksamheten som är av intresse.

Regeringen menade vidare att resultatinformationen bör knytas till de beslut som riksdagen tar och att det är en fördel om grunderna för resultatinformationen är stabila över tiden. När det gäller riksdagens efterfrågan om ett klargörande av hur underindelningen av utgiftsområden ska se ut ansåg regeringen att detta inte bör regleras i lag, utan att det bör finnas utrymme för regeringen och riksdagen att utveckla verksamhetsanpassade former för detta över tiden.

⁵ Prop. 2010/11:40, bet. 2010/11:KU14, rskr. 2010/11:177–178.

1.3 Om begreppen mål och resultat

Både mål och resultat kan avse olika saker och finnas på olika nivåer. Man kan tala om mål och resultat i relation till den enskilda skoleleven, men man kan också använda samma termer när man talar om t.ex. grundskolan i stort. Mål kan avse omfattningen av en viss verksamhet eller dess kvalitet. Många mål är av övergripande karaktär och uttrycks i portalparagrafer i lagar, internationella överenskommelser eller mål på utgiftsområdesnivå. Dessa mål ger oftast uttryck för politiska viljeinriktningar.

Med *effekter* avses i denna promemoria en förändring som inträffar till följd av en vidtagen åtgärd och som annars inte skulle ha inträffat. *Mål* är ett önskat framtida tillstånd.⁶ Med *resultat* avses utfall i förhållande till ett mål, dvs. grad av måluppfyllelse. En *indikator* kan beskrivas som ett mått på någon aspekt i ett mål. Den ger en indikation på något som är av betydelse för att uppnå målet. Den operationaliserar målet, är mätbar och kan följas över tid. Den kan ligga grund för uppföljning av målet samt bedömning av måluppfyllelsen (resultatet) och olika insatser för att nå målet.

2 Mål för utgiftsområdet

2.1 Regeringens mål för 2012

Enligt budgetlagen (2011:203) ska en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten lämnas i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat. I årets budgetproposition föreslår regeringen inte något nytt mål för utgiftsområde 15, utan konstaterar att målen för studiestödet slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001.⁷ Målen beskrivs på följande sätt:

Studiestödet i form av bidrag och lån är en del av utbildningspolitiken. Studiestödet ska verka rekryterande och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning. Det ska vidare utjämna skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidra till ökad social rättvisa. Studiestödet ska ha en god effekt på samhällsekonomin över tiden.

Målen ska uppnås genom ett effektivt, sammanhållet, flexibelt och rättssäkert studiestödssystem som ska vara enhetligt och överblickbart för den enskilde. De utbetalningar som görs från systemet ska vara riktiga, och den del av studiestödet som utgörs av lån ska återbetalas till fullo.⁸

Regeringen redogör inte för några specifika indikatorer som ska användas för att följa upp måluppfyllelsen i fråga om studiestödet.

⁶ Definitionerna är hämtade från Ekonomistyrningsverket 2011:9.

⁷ Prop. 1999/2000:10, bet. 1999/2000:UbU7, rskr. 1999/2000:96.

⁸ Prop. 2011/12:1 utg.omr. 15 s. 13.

2.2 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens iakttagelser och bedömning

Målstruktur

Målen för utgiftsområdet, som slogs fast i samband med studiestödsreformen 2001, är relativt generella, vilket enligt gruppen innebär att kopplingen mellan mål och redovisade resultatuppgifter är relativt vag. Regeringen omnämner flera mål i sin resultatgenomgång, men enligt gruppens bedömning framgår det inte klart hur målnuppfyllelsen ska mätas (resultatindikatorernas relevans och behov av kompletterande indikatorer etc.) eller på vilket sätt regeringens genomförda politik har bidragit till att uppfylla de fastställda målen. Enligt gruppens bedömning kommenteras flera av målen heller inte explicit av regeringen, t.ex. målet att studiestödet ska ha en god effekt på samhällsekonomin över tiden eller målen för studiestödsadministrationen.

Det finns ett nära samband mellan utgiftsområdena 15 och 16 och de mål som ska uppnås. Gruppen skulle välkomna en beskrivning av hur målen och målstrukturen för vardera utgiftsområdet förhåller sig till varandra. Enligt gruppens mening skulle regeringen även kunna överväga att utveckla sambandet när det gäller redovisningen av målnuppfyllelsen.

Indikatorer

Regeringen redovisar ett stort antal indikatorer för varje utbildningsnivå samt därutöver ett antal indikatorer som rör t.ex. studieekonomi, skuldsättning och studiestödsadministration. Gruppen vill understryka betydelsen av att resultatredovisningen förmedlar en helhetsbild av regeringens syn på målnuppfyllelsen inom studiestödsområdet. Det är i grunden bra med många indikatorer som ger en god helhetsbild, menar gruppen, men det är också enligt gruppen viktigt att regeringen är tydlig med vilka indikatorer som den anser vara centrala för att kunna följa målnuppfyllelsen för utgiftsområdet. Enligt gruppens mening bör regeringen därför inför nästa års budgetproposition överväga att identifiera lämpliga centrala indikatorer som kan användas för att följa resultatutvecklingen och målnuppfyllelsen för studiestödsverksamheten.

3 Resultatredovisning för 2010

I budgetpropositionen presenterar regeringen en resultatredovisning för varje utgiftsområde. I budgetpropositionen för 2012 ska redovisningen avse 2010 års resultat. Resultatredovisningen ska bidra till en förståelse för motiven till regeringens budgetförslag. Resultaten ska redovisas utifrån de indikatorer eller andra bedömningsgrunder som valts för regeringens bedömning av resultaten inom utgiftsområdet (målnuppfyllelsen).

3.1 Utgiftsutvecklingen inom utgiftsområdet

Inom utgiftsområde 15 finns sammanlagt sju anslag (se tabell 1). Vissa studiestöd är rättighetsstyrda, vilket innebär att anslagsbelastningen framför allt beror på antalet studerande som är berättigade till studiestöd samt deras val att ansöka om studiestöd.

Tabell Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 15

Miljoner kronor

Anslag	Utfall 2010	Budget 2011	Prognos 2011	Förslag 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014	Beräknat 2015
1:1 Studiehjälp m.m.	4 004	3 889	3 864	3 665	3 449	3 270	3 157
1:2 Studiemedel m.m.	12 347	14 017	12 428	13 779	13 429	13 445	13 781
1:3 Studiemedels- räntor m.m.	5 822	5 137	5 110	4 308	4 133	4 730	6 125
1:4 Bidrag till kostnader vid viss gymnasieutb. och viss föräldrautb. i teckenspråk	58	61	59	61	61	61	61
1:5 Bidrag till vissa studiesociala ändamål	22	31	30	31	29	29	29
1:6 CSN m.m.	316	324	317	327	333	343	351
1:7 Överklagande- nämnden för studiestöd	12	12	12	12	13	14	
Totalt för utgiftsområde 15	22 580	23 472	21 819	22 184	21 447	21 890	23 519

Källa: Prop. 2011/12:1 utg.omr. 15.

3.2 Resultatredovisningens indelning

Regeringen redovisar resultaten för varje studiestöd per studerandegrupp fördelat på grundskolenivå och gymnasialnivå respektive eftergymnasial nivå. Därutöver redogörs för ett antal andra resultat, t.ex. studieekonomi, studerande utomlands, studerande med barn, lånebenägenhet och den enskildes skuldsättning, låntagare och den totala studieskulden samt studiestödsadministrationen.

3.3 Regeringens resultatindikatorer

Resultatet av statens insatser inom studiestödsverksamheten redovisas i budgetpropositionen per studerandegrupp fördelat på grundskole- och gymnasialnivå (t.ex. kommunal vuxenutbildning) respektive eftergymnasial nivå (t.ex. högskoleutbildning, yrkeshögskoleutbildning eller motsvarande). I resultatredovisningen särredovisas studerande utomlands, studerande med barn, lånebenägenhet, låntagare och den totala studieskulden samt studie-

stödsadministrationen. Flertalet indikatorer jämförs med motsvarande siffra för föregående år. I kapitel 4 uppräknas de resultatindikatorer som regeringen redovisar för utgiftsområde 15.

3.4 Regeringens analys och slutsatser

Utifrån de indikatorer som regeringen ansett vara viktiga redovisas nedan ett urval ur regeringens analys och slutsatser.

Minskande ungdomskullar har inneburit att antalet gymnasieungdomar med studiebidrag minskade under 2010. Denna utveckling väntas fortsätta de kommande åren. Regeringen noterar att antalet vuxna studerande med studiemedel på samtliga utbildningsnivåer ökade markant under 2010, vilket beror på dels arbetsmarknadsläget, dels stora ungdomskullar. Vidare konstateras att direktövergången från gymnasieskolan till högskolan har ökat. Regeringen har på grund av det försämrade arbetsmarknadsläget satsat på fler utbildningsplatser inom yrkesinriktad gymnasial yrkesutbildning, vuxenutbildning och högskola.

Studiestödet möjliggör, enligt regeringen, studier utomlands och bidrar till en ökad internationalisering. Regeringen lyfter fram att studiemedlens allmänna köpkraft nu är högre än någonsin relativt konsumentprisindex och att den avser att följa utvecklingen av den enskildes skuldsättning. Regeringen konstaterar att den långsiktiga lånebenägenheten har minskat, bl.a. som en följd av studiemedelsreformen 2001. Skillnaderna i lånebenägenhet mellan olika åldersgrupper har varit beständig över tid. Vad gäller låntagare och den totala studieskulden konstaterar regeringen att tendensen är att allt fler återbetalar sina lån och att ökningen av de inbetalda beloppen fortsätter. En brist som konstateras är att utomlands bosatta återbetalar sina lån i betydligt mindre omfattning än bosatta i Sverige, och regeringen har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med detta problem. Detta arbete kommer även fortsättningsvis att prioriteras. Regeringen välkomnar att Centrala studiestödsnämnden prioriterar kravverksamheten utomlands samt att myndighetens arbete har resulterat i att antalet felaktiga utbetalningar fortsätter att minska.

3.5 Regeringens sammanfattande resultatbedömning

Regeringen bedömer att målen för studiestödet har uppfyllts i fråga om att det bl.a. ska verka rekryterande och därmed bidra till ett högt deltagande i utbildning samt verka utjämnande mellan individer och grupper i befolkningen och därmed bidra till social rättvisa.⁹

⁹ Se avsnitt 3.6.2 Vuxna studerande i prop. 2011/12:1 utg.omr. 15.

3.6 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens iakttagelser och bedömning

Resultatredovisningens struktur och innehåll

Regeringens resultatredovisning är ett viktigt underlag för riksdagens budgetberedning. För att få en god förståelse och ett relevant beredningsunderlag är det enligt gruppen angeläget att resultatredovisningen har en tydlig struktur. Gruppen vill betona vikten av att resultatredovisningen ger en helhetsbild av regeringens syn på resultaten inom studiestödsområdet.

Det förekommer att regeringen i resultatredovisningen redogör för olika insatser, t.ex. beslut om uppdrag och tillsättning av utredare. Denna information är värdefull, men läsbarheten skulle öka om den genomgående sårredovisades, menar gruppen.

Det är enligt gruppens bedömning positivt att resultatutvecklingen i flertalet fall jämförs med motsvarande siffra för föregående år. För att underlätta en uppföljning och bedömning av den långsiktiga resultatutvecklingen vill gruppen peka på att statistik för en längre tidsperiod med fördel kan redovisas för vissa centrala resultatindikatorer med samma jämförelseperiod.

Resultatredovisningen är relativt fokuserad på prestationer, t.ex. utbetalade studiestöd. Gruppen noterar att regeringen i mindre utsträckning belyser hur studiestödet utjämnar skillnader mellan individer och grupper i befolkningen och i och med det bidrar till ökad social rättvisa.

Gruppen menar att det är viktigt med en fortsatt dialog mellan utskottet och regeringen om hur regeringens resultatredovisning till riksdagen kan utvecklas. En tydlig återkoppling från utskottet underlättar regeringens fortsatta utvecklingsarbete.

4 Resultatindikatorer för utgiftsområde 15 Studiestöd

Nedan följer en uppräknig av de indikatorer som regeringen använder i sin resultatredovisning för utgiftsområdet.

Unga studerande på gymnasial nivå i Sverige

Studiehjälp

- Antal studerande med studiehjälp, inackorderingsbidrag och extra tillägg, uppdelat på kön.
- Total utgift för studiehjälp, inackorderingsstillägg och extra tillägg.
- Antal studerande som fick studiehjälpen indragen på grund av otillåten frånvaro.
- Antal utländska medborgare som fick studiehjälp för studier i Sverige.

Bidrag till vissa funktionshindrade elever i gymnasieskolan (Rg-bidrag)

- Antal studerande med Rg-bidrag (könsuppdelat) samt den totala utgiften för RG-bidrag.

Vuxna studerande på grundskolenivå och gymnasial nivå i Sverige

Studiemedel

- Antal studerande på grundskolenivå och gymnasial nivå med studiemedel, fördelat på folkhögskolor och komvux samt kön.
- Antal studerande på grundskolenivå och gymnasial nivå som fick den högre bidragsnivån.
- Andel av stödtagarna på grundskolenivå och gymnasial nivå som fick studielån.
- Andel av de studerande inom den kommunala vuxenutbildningen på grundskolenivå och gymnasial nivå som fick studiemedel.
- Andel studerande på grundskolenivå som bedrev sin utbildning inom kommunal vuxenutbildning respektive folkhögskola.
- Åldersstruktur hos de studerande på gymnasienivå.
- Antal studerande som för olika utbildningsinriktningar fick den högre bidragsnivån.
- Antal utländska medborgare som fick studiemedel för studier på grundskole- eller gymnasienivå.
- Total utgift för studiebidrag till vuxna studerande på grundskole- och gymnasial nivå.

Bidrag till viss föräldrautbildning i teckenspråk (TUFF-ersättning)

- Antal föräldrar som fick TUFF-ersättning samt total utgift för TUFF-ersättning.

Studerande på eftergymnasial nivå i Sverige

Studiemedel

- Antal studerande på eftergymnasial nivå med studiemedel (uppdelat på skolform), studielån, tilläggs lån och merkostnads lån samt uppdelat på kön.
- Antal utländska medborgare som fick studiemedel för studier på eftergymnasial nivå.
- Åldersstruktur hos de studerande på eftergymnasial nivå.
- Total utgift för studiebidrag, tilläggs lån och merkostnads lån till studerande på eftergymnasial nivå.
- Andel studerande som hade studielån.

Studielitteratur till vissa högskolestuderande

- Antal studerande som lånade studielitteratur från Talboks- och punkt-skriftsbiblioteket (könsuppdelat).
- Genomsnittlig kostnad per studerande.
- Total utgift för produktion av studielitteratur till vissa högskolestuderande.

Studerande utomlands

Studiehjälp

- Antal studerande med studiehjälp samt ytterligare specificerad information.
- Total utgift för studiehjälp.

Studiemedel

- Antal studerande utomlands på gymnasial och eftergymnasial nivå (könsuppdelat).
- Andel av samtliga studerande på eftergymnasial nivå som studerade utomlands.
- Fördelning av studerande på eftergymnasial nivå mellan free mover-studenter, studenter som bedrev studier inom utbytesprogram eller läste en icke akademisk språkkurs samt antal läkarstuderande.
- Utlandsstuderande på eftergymnasial nivå, fördelade efter världsdel samt åldersstruktur.
- Antal utländska medborgare som fick studiemedel för studier utomlands.
- Andel och antal studerande med merkostnadslån.
- Total utgift för studiebidrag vid studier utomlands samt merkostnadslån.

Studieekonomi

- Diverse information om de studerandes ekonomiska situation.

Studerande med barn

- Antal studerande med tilläggsbidrag (könsuppdelat).
- Total utgift för tilläggsbidrag.
- Andel studerande med studiemedel på grundskolenivå och gymnasial nivå respektive eftergymnasial nivå som fick tilläggsbidrag.
- Andel studerande med det högre bidraget respektive det generella bidraget som fick tilläggsbidrag.

Lånebenägenhet och den enskildes skuldsättning

- Antal studerande som tog studielån i förhållande till antal studerande med studiebidrag.

- Studerandes lånebenägenhet i olika åldersgrupper och på olika utbildningsnivåer.
- Andel studerande med studielån på eftergymnasial nivå som tog merkostnads- respektive tillägglån.
- Andel utlandsstuderande med studielån.
- Genomsnittlig skuld på annuitetslån för nya återbetalningsskyldiga, fördelat på studienivå och kön.

Låntagare och den totala studieskulden

- Totalt antal låntagare i de tre återbetalningssystemen.
- Återbetalning av studielån samt extra inbetalning utöver inbetalningsplan.
- Total studieskuld, varav andel osäkra fordringar, fördelat på lånetyp, återkrav och andra variabler.
- Antal personer som CSN saknade adresser till samt utestående fordran för dessa låntagare.
- Antal personer som beviljades nedsättning av det belopp som han eller hon ska betala tillbaka under året samt totalt värde.
- Antal beviljade avskrivningsärenden fördelat på skäl samt totalt avskrivet belopp.
- Antal personer där krav på återbetalning av studiestöd har överförs till Kronofogdemyndigheten samt den ackumulerade fordran hos myndigheten.
- Antal återbetalare bosatta utomlands.
- Total fordran på utomlands bosatta återbetalare, varav andel osäkra fordringar.
- Andel inbetalt årsbelopp för bosatta utomlands jämfört med bosatta i Sverige.
- Antal ärenden som har skickats till Intrum Justitia samt totalt inbetalt belopp, varav från andra länder.
- Antal delgivningar, varav lyckade.

Studiestödsadministrationen

- Total kostnad för Centrala studiestödsnämndens verksamhet (CSN).
- Total intäkt för CSN, fördelat på anslag och avgifter.
- Diverse uppgifter för CSN:s service och information.
- Antal beslut inom studiemedelsverksamheten.
- Genomsnittliga handläggningstider, fördelat på stödform.
- Andel återkrav och avräkningar i förhållande till utbetalt belopp.
- Antal personer som har polisanmälts för misstänkt bidragsbrott.
- Diverse annan statistik.

Överklagandenämnden för studiestöd

- Total kostnad för verksamheten vid Överklagandenämnden för studiestöd.
- Antal hanterade ärenden.
- Handläggningstid för att avgöra ärenden samt andel ärenden som bifallits.